

Ђорђе Нешић

БЕСЈЕДА

1.

Чему пјесник и поезија данас кад сви показатељи тврде да тако нешто реално не постоји. Не љуљају се од пјесничких књига берзе, не расте и не пада бруто национални доходак. Додуше, неки геостратези тврде да су српски пјесници творци политичких идеологија и да својим дјеловањем продубљују кризу у региону. Да ли је у питању параноја или ријетка аналитичка проницљивост?

Заиста, ако се издавачке куће гасе, а књижаре затрпавају треш, чик-лит и бестселер литаратуром, међу којом детектором треба тражити књиге истинске књижевности; ако се не чита лектира у школама, а СМС писменост врши без правописних правила, чему поезија?

Ако број пјесника пријети да премаши број читалаца поезије, није ли све узалуд?

Ако умрежени свјетском мрежом сурфамо по заданим координатама и уочавамо само површинске појаве, чему поезија и пјесници?

Управо зато и упркос свему!

Поезија није у дослуху са свакодневним, површним и пролазним. Она је дио вертикале која се пење од ријечи која бјеше у почетку према оној посљедњој која ће ставити тачку на све.

Зато се понекад чини да поезија и свакодневни живот трају у паралелним свјетовима који се тек спорадично дотичу.

Поезија јесте данас на маргини друштва, али то је право мјесто за поезију. На маргину стиже тек прочишћени ехо буке из центра збивања. С маргине је, као са трибине, бољи преглед, читање и разумијевање игре.

2.

Иако сам изразио чврсту вјеру у будућност поезије, јер не може тек тако ишчезнути нешто што траје хиљадама година, а везано је уз суштинну човјековог бића, не бих ту вјеру могао пренијети и на оно што пишем. У протеклих више од четрдесет година, колико се бавим слагањем стихова, често сам се питао зашто то радим, која је сврха и смицао тога посла, морам ли да пишем, или је то егзибиционизам, охолост и умишљеност? Те сумње узроковале су бјежање од оловке, измишљање разлога за неписање, дуге паузе, перманентну стваралачку кризу... А и оно што је написано увијек подлијеже утиску да је најважнији дио доживљеног остао неизречен. Остала је прегршт пјесама која живи свој живот, а ако је која од њих у неком читаоцу пробудила емоцију, труд није био узалудан.

3.

Послије учења заната, почео сам озбиљно да пишем онако како млади писац најчешће почиње-иронисјким отклоном према традицији и пародирањем устаљених поетских форми и поступака. Неоспоран је утицај ондашње књижевне моде, али и узора - руске и западноевропске авангарде из тридесетих година. Тим лудистичким маниром исписане су моје прве двије књиге.

Онда је дошао рат и све се окренуло наглавачке. Загрували су топови, а музе су на трен утихнуле. Од материјалног свијета остале су крхотине, а духовни је прснуо као балон. Превратна времена с наговјештајем апокалипсе тјерају и немуштог да проговори, као свједок посљедњих времена и као *видилац нишијавила*. Ни ја нисам имао куд него сам се, чим су се стишали бука и бијес, латио оловке. Али та оловка није више била инструмент лудизма. Окренуо сам се традицији, а традиција је и предачка кућа у којој се живи, садница лозе у винограду, ракија која цури из казана, храна спремљена на отвореној ватри...

Активирао сам класичне лирске форме, исте оне које сам пародирао пар година раније, и окренуо се базичном лирском пјевању. Чинило се да је то једини начин којим могу поново да изградим свијет исцјепкан ратом на комадиће. Именовано сам топониме и хидрониме из окружења са жељом да их склоним у ријеч, у пјесму. Лирским гласом призивао сам непатворене слике дјетињства као спас и противтежу свеопштем расулу и деградацији. Држала ме је ос коју чине Сава Мркаљ, Никола Тесла, Симо Матавуљ, Владан Десница, а из ужег окружења Јаков Игњатовић, Милутин Миланковић, Милан Кашанин...

Бљеском олује из Хрватске су с народом изгнани и његови најзначајнији књижевници. С оне стране Дунава остао је Драго Кекановић, чијој ренесанси у српској књижевности свједочимо и два културна посленика – Чедомир Вишњић у Загребу и Боривој Чалић у Вуковару. На њима је да, радећи као мултипрактици, па још за тројицу, обаве посао евидентирања културне прошлости и садашњости народа који нестаје, народа којем ће књига, ријеч и слово бити једино уточиште. Јер поново се чује топот црних коња, ратни поклич и кидисње на културу, на ћирилично слово.

4.

Данас, на овај свети дан, на овом светом мјесту, гдје су крунисани владари царске лозе Немањића, у *пречудно извајаној седмоврашној Жичи*, коју је Доментијан упоредио с невјестом из Пјесме над пјесмама, осјећам радост и сјету. Радост јер су ме се браћа по перу сјетила и наша и у заграничном простору и уврстила, недостојног, у друштво значајних српских пјесника добитника часне хрисовуље и сјету што друштво, у ком са сународницима живим, убрзано брише трагове нашег постојања.

С надом да ћу будућим служењем поетској ријечи постати достојан данашњег признања свима вам се захваљујем.

О Преображењу Господњем, 2015. године